

HET VRUCHTGEBRUIKTESTAMENT (voor- en nadelen; defiscalisatie; eigen woning)

Veel in het verleden gemaakte testaments zijn gebaseerd op de gedachte dat de langstlevende echtgenoot beschermd moest worden tegen aanspraken van kinderen op hun erfdeel. Tot 2003 konden kinderen hun erfdeel zomaar opeisen, zelfs vele jaren na het overlijden van de eerstoverleden ouder.

Er bestonden in hoofdlijnen twee soorten langstlevendetestamenten, waarvan het vruchtgebruiktestament een veel gebruikt type was. Er wordt hier expliciet in de verleden tijd gesproken, omdat dit type testament tegenwoordig nog maar heel weinig gemaakt wordt, ten minste niet als zelfstandige testamentvorm.

Vruchtgebruiktestamenten zijn er (in hoofdlijnen) in twee soorten, de beperkte vorm (tot ongeveer 1992 en soms nog daarna tot heden) en de uitgebreide vorm (vanaf ongeveer 1992). Zie hierna onder punt 2 voor het verschil tussen beperkte en uitgebreide vormen van vruchtgebruik.

In een vruchtgebruiktestament is vaak, naast het levenslang recht van vruchtgebruik over de erfdelen van de kinderen, opgenomen dat de langstlevende alle roerende- en onroerende zaken kan krijgen welke hij/zij verkiest (keuzelegaat). Bij de vestiging van een recht van vruchtgebruik wordt de eigendom opgesplitst in blooteigendom (kinderen) en vruchtgebruik (langstlevende).

Voordelen

Eén van de voordelen van een vruchtgebruiktestament (en het vestigen van het vruchtgebruik bij notariële akte) is dat een eventuele waardeinstijging van vnl. het woonhuis (geheel of gedeeltelijk) onbelast naar de kinderen gaat (onder meer) op het moment dat de langstlevende komt te overlijden. Een ander voordeel is dat de waardeinstijging die optreedt als gevolg van het eindigen van het vruchtgebruik (ook wel genoemd: ‘aanwas van blooteigendom naar volle eigendom’) voor de kinderen niet wordt belast met erfbelasting.

Nadelen

1. In 2001 is de Wet op de inkomstenbelasting ingrijpend gewijzigd. Onder de Wet op de inkomstenbelasting 2001 kan een vruchtgebruiktestament nadelige gevolgen hebben ten aanzien van de eigen woning voor de langstlevende en de kinderen. Dit hangt ervan af of het vruchtgebruik is gevestigd (zie hierna onder 4).
2. Een ander nadeel van een vruchtgebruiktestament van voor 1992 is, dat daarin is opgenomen een “oude” vruchtgebruikregeling, welke geen interingsbevoegdheid ten behoeve van de langstlevende kent. Dit komt erop neer dat de langstlevende niet op het vermogen mag interen/niet mag verbruiken. Ook heeft de langstlevende geen vervreemdings-/beschikkingsbevoegdheid. Dit betekent dat wanneer hij/zij het huis wil verkopen of een hypotheek daarop wil vestigen, de kinderen hieraan moeten meewerken. Dit zou eventueel opgelost kunnen worden als de kinderen bij de vestiging van het vruchtgebruik aan de langstlevende een onherroepelijke volmacht verlenen zodat hij/zij volledig beschikkingsbevoegd wordt. Maar hieraan moeten de kinderen dan wel meewerken!
3. Voor heel veel vruchtgebruiktestament geldt verder dat de langstlevende jaarlijks een soort rekening en verantwoording moet afleggen over de stand van het vermogen. Dit betekent niet de langstlevende onder curatele staat van de kinderen, maar het kan wel zo voelen.

4. Voor de huidige wettelijke regeling en bepaalde testamentvormen geldt defiscalisatie. Voor een vruchtgebruiktestament geldt geen defiscalisatie als het vruchtgebruik niet is gevestigd. Defiscalisatie houdt in dat de erfdeelen van de kinderen in de nalatenschap van de eerststervende voor de inkomstenbelasting buiten beschouwing kunnen worden gelaten (gedefiscaliseerd), in zowel de aangifte IB voor de langstlevende als voor de kinderen. Om defiscalisatie te bereiken moet binnen 2 jaar na het overlijden het vruchtgebruik worden gevestigd, of moet de gehele nalatenschap aan de langstlevende worden toegedeeld (bij overeenkomst tussen de langstlevende en de kinderen). Het voorgaande kan ook worden bereikt door gebruik te maken van het keuzelegaat, als dat in het testament is opgenomen.

Wanneer de gehele nalatenschap naar de langstlevende gaat binnen 2 jaar na het overlijden van de eerststervende, ontstaat voor de langstlevende een overbedelingsschuld ten opzichte van de kinderen vanaf het moment van het overlijden. Deze schuld is onder meer opeisbaar is bij het overlijden van de langstlevende.

Voor de toedeling aan de langstlevende van alle roerende en onroerende zaken (bijv. een woning) zal een akte van verdeling opgemaakt dienen te worden, die zowel door de langstlevende als de kinderen ondertekend dient te worden. Als in het testament een keuzelegaat is opgenomen, dan kan ook worden gekozen voor de uitvoering daarvan.

Het vorenstaande heeft tot gevolg:

- De langstlevende is enig eigenaar en daarmee volledig beschikkingsbevoegd. Hij/zij kan interen op alle roerende- en onroerende zaken en kan ook alleen/zelfstandig over alle roerende- en onroerende zaken beschikken (en mitsdien geen medewerking van de kinderen noodzakelijk, als de kinderen het daar bij een verdeling mee eens zijn).
- Er wordt bereikt dat de kinderen geen belasting verschuldigd zijn in box 3 over hun erfdeel en heeft de langstlevende ook recht op volledige hypotheekrenteaftrek in box 1.

Over de overbedelingsvorderingen kan al dan niet rente (aan de kinderen) worden vergoed. Hiermee kan worden bereikt dat de nalatenschap van de langstlevende kleiner wordt gemaakt, hetgeen fiscaal voordelig uitpakt voor de kinderen (hoe ouder de langstlevende wordt, hoe lager zijn/haar nalatenschap is en hoe minder erfbelasting de kinderen alsdan verschuldigd zijn). Dit heeft echter weer andere belastingtechnische gevolgen en deze hangen samen met het feit of er voor het verstrijken van de aangiftetermijn voor de erfbelasting wordt gekozen voor rente of pas daarna.

N.B. Het is meestal nodig dat er enige uitvoering wordt gegeven (bij notariële akte) aan een vruchtgebruiktestament, omdat er mogelijk anders nog meer belastingtechnische en niet-belastingtechnische nadelen kunnen gaan spelen. Aan het opmaken van de notariële akte zijn (helaas) de nodige kosten verbonden. Een verklaring van erfrecht alleen is niet voldoende.

Wij kunnen ons voorstellen dat u naar aanleiding van deze brochure vragen heeft. Het is ook geen gemakkelijke materie. Wanneer u een nadere bespreking wenst kunt u uiteraard contact opnemen met ons kantoor. De contactgegevens staan hieronder vermeld middels een link of zijn te vinden op onze site: www.elannotarissen.nl.

EENHORST VELTMAN ELSINGA SLANGEN

STEENWIJK, SNEEK EN ZWARTSLUIS

Klik op de namen van de vestigingen voor Google Maps. Klik op één van de links hieronder voor onze:

[contactgegevens](#)

[algemene voorwaarden](#)

